

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: **nezletilý M. S.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený M. S., zákonnou zástupkyní
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2024, č. j. MPSV-2024/37932-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. 2. 2024, č. j. MPSV-2024/37932-916 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2024, č. j. MPSV-2024/37932-916, sp. zn. SZ/MPSV-2023/190326-916, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem (dále jen „úřad práce“) ze dne 31. 7. 2023, č. j. 96451/2023/MOS, sp. zn. UP/28256/2018/SS, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce rozhodl, že žalobci od června roku 2023 i nadále bude poskytován příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Žaloba

2. Žalobce v úvodu podané žaloby poukázal na to, že napadené rozhodnutí vychází z posudku posudkové komise žalovaného. V tomto posudku je uvedeno, že žalobce nezvládá celkem pět základních potřeb: orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a osobní aktivity a zvládá mimo jiné potřebu stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví.
3. Co se týče potřeby stravování, posudkový závěr ohledně zvládání této potřeby je odůvodněn tak, že žalobce i přes uváděná onemocnění „je schopen se samostatně najíst a napít, stravu konzumuje v běžném režimu, nemá stanovenou speciální dietu. Příprava stravy je prováděna s ohledem k věku pečující osobou, což je zcela normální přístup. Zvládá tuto životní potřebu v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení.“ Žalobce má za to, že takové odůvodnění není úplné a přesvědčivé, protože se nevypořádává s veškerým obsahem lékařských zpráv, jež měli jeho zpracovatelé k dispozici.
4. Ve zprávě MUDr. G. Š., dětská psychiatrická ambulance Most, ze dne 8. 2. 2023, je uvedeno že „v jídle ho musí krotit, přejídá se, odmítá brambory, ovoce a zeleninu. Nají se s obtížemi, jí nečistě, má tendenci jídlo brát stále do rukou.“ Ve zprávě Mgr. M. N., oddělení klinické psychologie, Fakultní nemocnice v Motole, ze dne 13. 4. 2023, se uvádí: „Má velkou chuť k jídlu, nabídne si i z ledničky, přidává si. Nejí ovoce, zeleninu jen vařenou.“
5. Na uvedený posudek nijak nereaguje a neřeší otázku, zda je žalobce schopen dodržovat stanovený dietní režim. Třebaže žádný „oficiální“ dietní režim žalobce stanoven nemá, měla být podle jeho názoru přesto v posudku řešena otázka, jestli kvůli žalobcově diagnóze není potřeba značně vyššího dohledu nad množstvím a složením jím konzumovaného jídla, než je tomu u dětí ve věku osmi let nezatížených stejnou diagnózou.
6. Posudkový závěr ohledně zvládání životní potřeby výkon fyziologické potřeby je odůvodněn tím, že žalobce „je schopen včas vyhledat WC, vykonat potřebu a provést následnou očistu. Nemá popisovanou inkontinenci, nepoužívá žádné inkontineční pomůcky. Zvládá tuto životní potřebu v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení.“ Tento závěr považuje žalobce opět za nepřesvědčivý a neúplný.
7. Ve zprávě MUDr. Š. ze dne 8. 2. 2023 se totiž uvádí, že „těž na toaletu zvládne jít pouze pod dohledem jak doma, tak i ve škole.“ Shodně s tím je pak ve zprávě Mgr. N. ze dne 13. 4. 2023 uvedeno: „Na WC jde sám, potřebuje asistenci při utírání.“
8. Také na tyto skutečnosti nelze najít v posudku žádnou reakci. Není v něm uvedeno, o jakou formu dohledu by se mělo jednat, ani co bylo v tomto směru zjištěno sociálním šetřením. Posudek se ani nezabývá tím, že žalobce při výkonu této základní životní potřeby nezvládá utírání a neřeší otázku, zda je skutečně běžné, aby dítě ve věku osmi let po výkonu fyziologické potřeby nebylo schopno zvládnout očistu.
9. Životní potřeba péče o zdraví je v posudku hodnocena jako zvládnutá, neboť „s ohledem k věku není posuzovaný schopen samostatně pečovat o své zdraví, stejně jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení, léky žádné neužívá, není prováděna mimořádná péče ve smyslu pravidelné RHC.“
10. V posudku však není uvedeno, na základě čeho v něm bylo dovozeno, že „logopedie probíhá ve škole v rámci vyučování a pouze tam a nikde jinde a že doma se žádná cvičení na zlepšení řeči neprovádějí.“ Není tak zřejmé, zda se jedná o domněnku zpracovatelů posudku nebo o zjištění mající svůj původ v sociálním šetření, případně vyplývající z nějakých jiných podkladů použitých při zpracování posudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

11. Jelikož veškeré výše uvedené závěry byly převzaty bez dalšího do napadeného rozhodnutí, má žalobce za to, že i toto rozhodnutí je ze stejných důvodů nepřesvědčivé a neúplné.

Vyjádření žalovaného k žalobě

12. Žalovaný v úvodu svého vyjádření vyjádřil přesvědčení, že v řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, postupoval v souladu s právními předpisy. Posudková komise zasedala v odpovídajícím odborném složení a žalovaný neměl důvod nepovažovat jí vypracovaný znalecký posudek za odborný, úplný a zároveň stěžejní důkazní prostředek, na jehož základě mohl v řízení o odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí rozhodnout. Žalovaný podotkl, že žalobce nebyl osobně přítomen při jednání posudkové komise, to ovšem dle jeho názoru není – je-li k dispozici objektivní a úplná podkladová dokumentace, jako tomu bylo v tomto případě – v rozporu s příslušnými právními předpisy. Posudková komise se podle žalované v žalobcem rozporovaném posudku vypořádala s tím, proč považuje v případě žalobce základní životní potřeby mobilitu, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví, jejichž zvládnutí žalobce rozporoval v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, za zvládnuté.
13. Dále žalovaný citoval § 10 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (dále jen „zákon o sociálních službách“), který stanovuje podmínky pro hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby u osob do 18 let věku, přičemž zdůraznil, že dle tohoto ustanovení se mimořádnou péčí rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku. K tomu doplnil, že při posuzování zdravotního stavu není prioritní samotná diagnóza posuzované osoby, ale objektivní funkční dopad onemocnění na schopnost zvládat základní životní potřeby. Pro posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči u osob do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí těchto potřeb a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost jejich zvládnutí. Posuzování zdravotního stavu pro účely zákona o sociálních službách upravuje instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016. V příloze tohoto pokynu jsou uvedeny standardy vývoje dítěte, podle nichž se hodnotí, na základě jakých jeho aktivit „*lze posoudit poskytování mimořádné péče*“ a s tím spojené zvládnutí či nezvládnutí základní životní potřeby a které základní životní potřeby se neposuzují. Přitom se přihlíží k tomu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Potřeba „*občasného připomenutí či kontroly*“ v oblasti péče o vlastní osobu se nedá dle žalovaného hodnotit jako mimořádná péče.
14. Žalovaný je tudíž toho názoru, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné nebo nezákonné a v jeho odůvodnění byly vypořádány žalobcovy odvolací námitky. Žalovaný jej proto považuje za souladné s hmotným i procesním právem a ani řízení, které předcházelo jeho vydání, nebylo zatíženo vadami, pro které by bylo nutno jeho rozhodnutí zrušit.

Posouzení věci soudem

15. O žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce ani žalovaný soudu do dvou dnů od doručení výzvy nesdělili svůj

nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byli ve výzvě poučeni, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.

16. Důvodem pro nařízení jednání nebyla ani potřeba dokazování. Veškeré listiny potřebné pro posouzení a rozhodnutí věci včetně napadeného rozhodnutí, jehož provedení jako důkazu navrhl žalobce v podané žalobě, jsou součástí žalovaným předloženého správního spisu, kterým se v rámci správního soudnictví dokazování neprovádí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, publ. pod č. 2383/2011 Sb. NSS).
17. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s.
18. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 tohoto zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobce splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
19. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách osoba (do 18 let věku), která vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb.

20. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
21. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona). Schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví se hodnotí ve vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem. Schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost se nehodnotí u osob do 18 let věku (§ 9 odst. 2 a 3 uvedeného zákona).
22. Podle § 10 zákona o sociálních službách u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.
23. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ve znění účinném do 31. 12. 2023, při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
24. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, (dále jen „vyhláška“) se za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

25. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Podle § 2a vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
26. V příloze č. 1 vyhlášky jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
27. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
28. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
29. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
30. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
31. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
32. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
33. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
34. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné

a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

35. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
36. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o domácnost**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek (tato schopnost se nehodnotí u osob do 18 let věku).
37. Oznámením ze dne 24. 4. 2023, č. j. 55866/2023/MOS, sp. zn. UP/28256/2018/SS zahájil úřad práce z moci úřední řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči žalobce, a to z důvodu ukončení platnosti předchozího lékařského posudku, na jehož základě byl žalobci přiznán od května 2020 příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč pro stupeň závislosti II (středně těžká závislost). Dne 9. 5. 2023 se v bydlíšti žalobce uskutečnilo sociální šetření, o němž byl vyhotoven záznam z téhož dne. Dle tohoto záznamu bylo v rámci sociálního šetření mimo jiné zjištěno, že žalobci kompletně připravuje jídlo matka, která mu jej přinese na místo konzumace. Žalobce se sám nají lžící, ale prý si hodně dopomáhá rukama a je „*všude špinavý po jídle*“. Zvládne se sám napít ze sklenice i hrnku. Má velkou chuť k jídlu, matka ho usměrňuje ve stravě. Zvládne si vzít jídlo z lednice, „*tam, kde dosáhne*“. Nemá stanovený dietní režim. Žalobce „*cítí potřebu na toaletu*“, dojde si s doprovodem „*pečující osoby*“. Nepoužívá inkontinenční pomůcky. Matka ho po potřebě očistí. „*Pečující osoba*“ mu musí říct, aby spláchl a poté provedl následnou hygienu. Žalobce neužívá žádnou medikaci. Nemá stanovenou zvláštní péči. Dochází na psychiatrii. „*Sám nedokáže pečovat o své zdraví do 12 let věku.*“
38. Žádostí ze dne 10. 5. 2023, č. j. 63537/2023/MOS, požádal úřad práce Okresní správu sociálního zabezpečení Most (dále jen „okresní správa sociálního zabezpečení“) o posouzení stupně závislosti žalobce. Na základě této žádosti byl posudkovou lékařkou MUDr. I. H. vypracován posudek ze dne 10. 7. 2023, zn. LPS/2023/1385-MO_CSSZ, dle něž je žalobce osobou do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních potřeb (komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity) a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné osoby. Úřad práce následně prvostupňovým rozhodnutím rozhodl tak, jak je uvedeno v úvodu odůvodnění tohoto rozsudku. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí je patrné, že se úřad práce zcela ztotožnil s posudkovým závěrem uvedeným v posudku ze dne 10. 7. 2023, zn. LPS/2023/1385-MO_CSSZ, a v souladu s ním rozhodl, že žalobce má počínaje měsícem červnem 2023 i nadále nárok na příspěvek na péči ve výši odpovídající příspěvku, který je vyplácen osobám závislým na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost).
39. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání ze dne 11. 8. 2023, v němž uvedl, že mu byl diagnostikován dětský autismus s lehkou až středně těžkou mentální retardací

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

s vývojovou dysfázií a syndrom ADHD. Půjde do druhé třídy speciální školy, jeho rozumové a mentální schopnosti však odpovídají necelým třem letem věku. Potřebuje neustálou pomoc při zvládání každodenních úkonů. Namítal proto mimo jiné, že kromě pěti základních životních potřeb, jejichž nezvládání bylo uznáno posudkem ze dne 10. 7. 2023, zn. LPS/2023/1385-MO_CSSZ, nezvládá také životní potřebu stravování – není schopen si sám ohřát jídlo, sám se najít jen s obtížemi; bez dopomoci jí špatně a nečistě, chce jíst rukama, péče o zdraví – není schopen sám užívat léky, orientace – špatně se orientuje v čase a prostoru, vždy záleží na jeho psychickém rozpoložení, mobilita – potřebuje vždy doprovod, má problémy s chůzí, často zakopává; vše v souvislosti se zhoršenou nervovou soustavou, péče o domácnost – sám si neuklidí, nedokáže pochopit řád a fungování domácnosti. Správně by proto měl být posouzen jako osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost). Přílohou odvolání žalobce byly zprávy MUDr. G. Š., dětská psychiatrická ambulance Most, ze dne 8. 2. 2023 a Mgr. M. N., oddělení klinické psychologie, Fakultní nemocnice v Motole, ze dne 13. 4. 2023, na jejichž obsah žalobce poukazoval i v podané žalobě.

40. Žalovaný si v rámci odvolacího řízení vyžádal prostřednictvím žádosti ze dne 12. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/191743-916, sp. zn. SZ/MPSV-2023/190326-916, posouzení zdravotního stavu žalobce od posudkové komise. Posudková komise projednala žádost žalovaného na jednání konaném dne 16. 1. 2024, o němž byl vyhotoven protokol z téhož dne, ev. č. SZ/2023/887-UL-10. Po projednání žádosti vyhotovila posudková komise posudek ze dne 16. 1. 2024, ev. č. SZ/2023/887-UL-12, v němž se s posudkovým závěrem posudku ze dne 10. 7. 2023, zn. LPS/2023/1385-MO_CSSZ, neztotožnila zcela. Dospěla totiž k částečně odlišnému závěru, že žalobce nezvládá základní životní potřebu orientace, a naopak zvládá základní životní potřebu péče o zdraví. Shodně však uzavřela, že žalobce je osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Žalovaný následně, vycházející ze závěrů posudku ze dne 16. 1. 2024, ev. č. SZ/2023/887-UL-12, který shledal co do posouzení žalobcova zdravotního stavu komplexním, konstatoval, že posudková komise žalovaného vyhodnotila stupeň závislosti žalobce shodně s posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a dospěl k závěru, že vzhledem k tomu, že v případě žalobce, jenž je nezletilým dítětem, se řídí posuzování zdravotního stavu v souladu s § 10 zákona o sociálních službách jeho věkem, což představuje specifický způsob posuzování, který posudková komise žalovaného ve svém posudku zohlednila, přičemž u žalobce nebyla v případě „*neuznaných posuzovaných základních životních potřeb*“ (mobilita, orientace, stravování, výkon fyziologické potřeby) posudkovou komisí shledána potřeba mimořádné péče podstatně přesahující svým rozsahem, intenzitou či náročností péči poskytované zdravé osobě téhož věku, je žalobce dle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Proto žalovaný rozhodl tak, jak již soud uvedl v úvodu odůvodnění tohoto rozsudku.
41. Podstatou žalobcových námitek je jeho nesouhlas se závěry žalovaného, že žalobce v důsledku svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá pouze pět základních životních potřeb (orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity). Žalobce tak fakticky brojí proti tomu, že by měl být považován za osobu závislou na pomoci jiné osoby pouze ve stupni II. Žalobce je přesvědčen, že jeho zdravotní stav mu neumožňuje zvládat i další základní životní potřeby, a to stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví. To jinak řečeno znamená, že žalobce je toho názoru, že by měl být klasifikován jako osoba ve vyšším stupni závislosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

42. K otázkám souvisejícím s posuzováním nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřovala judikatura správních soudů včetně Nejvyššího správního soudu. Již v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53 Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

43. V rozsudku ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 Ads 138/2014-73, bod 19, pak Nejvyšší správní soud s odkazem na svou předchozí judikaturu shrnul, že „pro posouzení zdravotního stavu je třeba odborných lékařských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Bylo-li rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení, pro účely odvolacího správního řízení posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

V řízeních o žalobách proti rozhodnutím založeným na zmíněných posudcích správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, ze dne ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014-60 nebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23).

Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28).

V souladu s § 2a vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (rozsudek č. j. 4 Ads 68/2014-37). Nezvážnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Opačný závěr musí posudková komise dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32).

Vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek č. j. 4 Ads 68/2014-37). Postaví-li posudková komise své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).“

44. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, bod 33 pak Nejvyšší správní soud výše uvedené závěry doplnil v tom smyslu, že soud nemůže nahradit vlastní úvahou případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost či neúplnost, jelikož na rozdíl od posudkové komise nemá potřebné lékařské znalosti. Posudková komise se proto v posudku musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, zejména těmi, které posuzovaný namítá, a své posudkové závěry náležitě odůvodnit.

45. Z judikatury Nejvyššího správního soudu ovšem také vyplývá, že subjektivně tvrzené obtíže nemohou být samy o sobě podkladem pro závěr o neschopnosti zvládat určitou životní

potřebu ve smyslu § 9 zákona o sociálních službách. Kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu může být jediné nepříznivé zdravotní stav (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34, bod 17). Určující skutečností je zdravotní stav a rozsah schopností posuzované osoby tedy objektivně určená míra, v jaké je na cizí pomoc odkázána, nikoliv rozsah, v jakém jí je tato pomoc k dispozici (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014-80, bod 54).

46. Posudek posudkové komise ze dne 16. 1. 2024, ev. č. SZ/2023/887-UL-12, v úvodu obsahuje výčet podkladů – posudkový spis Okresní správy sociálního zabezpečení v Mostě, spis žalovaného, výsledky sociálního šetření provedeného úřadem práce dne 9. 5. 2023, spis posudkové komise žalovaného č. j. SZ/2023/889-UL, lékařská zpráva MUDr. G. Š., dětská psychiatrická ambulance Most, ze dne 8. 2. 2023, zpráva Mgr. M. N., oddělení klinické psychologie Fakultní nemocnice v Motole, ze dne 13. 4. 2023 – z nichž posudková komise při jeho vypracování vycházela. Dále posudek obsahuje diagnostický souhrn, v němž je konstatován dětský autismus, intelekt v pásmu lehké mentální retardace až středně těžké mentální retardace, porucha koncentrace s hyperaktivitou, dyslalie v rámci vývojové dysfázie, sebepoškozování v anamnéze a refrakční vada korigovaná dioptrickými brýlemi. Následně je v posudku rekapitulován psychologický nále z ze zprávy Mgr. N. ze dne 13. 4. 2023: *„věk 8 let, Aktuální rozumová úroveň odpovídá dolní hranici těžké duševní abnormality, při mentálním věku 2.8; kdy celkový výkon je snížen nemožností plnit ryze verbální úkoly. Kresba: akt. zvládá kruh a vvislou čáru, je naučený kruh doplnit jednoduchými detaily obličejů včetně vlasů“* a psychiatrický nále z ze zprávy MUDr. Š. ze dne 8. 2. 2023: *„fyzicky působí starším dojmem, brýle, jednoduchá manipulační hra, stereotypní, je unaven, zívá, motoricky neobratný, vyhoví pouze výběrově, zde nemluví, pomalé pracovní tempo, pozornost krátkodobá, zvýšená mentální unavitelnost, repetitivní vzorce chování, pozvolná adaptabilita, vývojová dysfázie. Dg. Dětský autismus. Intelekt v pásmu lehké až středně těžké mentální retardace, funkčně pásmo SMR. Vývojová dysfázie a ADHD syndrom. Dop. Medikace ne.“* V navazujícím posudkovém zhodnocení je pak uvedeno: *„Z podkladové dokumentace jasně vyplývá, že nezvl. posuzovaný působí fyz. starším dojmem, přiměřeně k LMR orientovaný – chování vyhoví pouze výběrově, motoricky neobratný, komunikace – vývojová dysfázie, paměť a intelekt jsou hraničně v pásmu LMR/SMR, pomalé pracovní tempo, zrak s brýlovou korekcí a sluch věku přiměřený funkční nále z, bez těžké poruchy kognice, kardiopulmonálně komp. bez projevů oběhové nedostatečnosti, břicho bez popisované hmatné patologie, kontinentní. HKK bez deformit a popisovaných závažných funkčních deficitů s aktivní hybností. DKK bez zánětlivých změn a otoků, jinak popisovaných těžkých funkčních deficitů a defigurací či destrukce skeletu. Orient. neurol. bez laterizace, stoj a chůze samostatné. Navštěvuje 1. třídu spec. školy, má asistentku a IVP. Žije s rodiči a bratrem.“* Dále posudková komise v posudku konstatovala, že při hodnocení zdravotního stavu žalobce vzala v úvahu výsledky sociálního šetření provedeného dne 9. 5. 2023, zrekapitulovala, jaké základní životní potřeby hodnotil jako nezvládnuté posudkový lékař okresní správy sociálního zabezpečení a v návaznosti na to stručně vyložila, jaké základní životní potřeby nelze v žalobcově případě považovat za zvládnuté dle jejích vlastních závěrů. Následně posudková konstatovala, že nenašla objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládnutí základních životních potřeb mobilita, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví, u každé z těchto životních potřeb krátce odůvodnila, proč ji neuznala jako nezvládnutou. K tomu doplnila, že u těchto životních potřeb, které považuje za zvládnuté, nebyla prokázána příčinná souvislost mezi

poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat tyto základní životní potřeby s použitím facilitátorů. Žalobci je poskytována péče zvýšená, ale ne mimořádná. Dále posudková komise v posudku stručně shrnula obsah žalobcova odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí a věnovala se jeho vypořádání. Konstatovala přitom, že námitky týkající se orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a osobních aktivit byly při posuzování žalobcova zdravotního stavu a stupně závislosti zohledněny. Ostatní v odvolání namítané skutečnosti pak nemají oporu v objektivně dokladovaném zdravotním stavu a námitky týkající se péče o domácnost nebyly brány v potaz, protože se tato základní životní potřeba u osob do 18 let věku nehodnotí. Na tomto základě posudková komise uzavřela, jak již bylo uvedeno výše, že žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II.

47. Soud si je samozřejmě vědom toho, že i zdravé děti – na rozdíl od dospělých – mohou při jednotlivých aktivitách hodnocených v rámci zvládání potřeb vyžadovat dohled či pomoc jiných osob. Proto soud obecně souhlasí se žalovaným v tom, že takový dohled či pomoc lze považovat za běžnou součást výchovy dětí a nejedná se o stav, že by dítě nezvládlo úkon, který zvládá stejně staré zdravé dítě. Při hodnocení zvládání základních životních potřeb dětí se proto v souladu s § 10 zákona o sociální službě – jak správně ve svém vyjádření připomněl žalovaný – hodnotí, zda dítě vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Při posuzování otázky, zda již vyžadovaná péče dosazuje úroveň péče mimořádné se pak postupuje tím způsobem, že se porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, oproti péči, kterou je třeba věnovat zdravému dítěti téhož věku.
48. Co se týče žalobcem rozporovaného závěru o zvládání potřeby stravování, ten je v posudku odůvodněn tak – jak ostatně citoval žalobce v podané žalobě –, že *„i přes výše uváděná onemocnění je nezletilý posuzovaný schopen se samostatně najíst, napít, stravu konzumuje v běžném denním režimu, nemá stanovenou speciální dietu. Příprava stravy je prováděna s ohledem k věku pečující osobou, což je zcela normální přístup. Zvládá tuto ZZP v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení.“*
49. Žalobce považuje uvedený závěr za nepřesvědčivý, neboť se při posuzování zvládání této základní životní potřeby posudková komise nevypořádala s tím, že ze zprávy MUDr. Š. plyne, že žalobce je schopen se najíst jen s obtížemi, snaží se brát konzumovanou stravu do rukou a po konzumaci stravy bývá znečištěný, a že z této zprávy i zprávy Mgr. N. také plyne, že žalobce má sklony k přejídání a preferenci nezdravých potravin.
50. Není sporu o tom, že obě zmíněné zprávy ohledně žalobcova stravování skutečně obsahují to, co žalobce tvrdí, a co soud zřekapituloval v rámci shrnutí žalobní argumentace v úvodu tohoto rozsudku. Také ze záznamu ze sociálního šetření ze dne 9. 5. 2023 plyne, že žalobce je sice schopen se najíst lžící, avšak dopomáhá si přitom rukama a po konzumaci bývá od jídla znečištěný, jakož i že jej matka musí při konzumaci stravy usměrňovat, protože má tendenci k nadměrné konzumaci stravy. Rovněž v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce tvrdil, že sám se nají jen s obtížemi, neboť bez dopomoci jí špatně a nečistě, chce jíst rukama.
51. Žalobci bylo v době, kdy posudková komise na jednání konaném dne 16. 1. 2024 posuzovala jeho stav, více než osm, respektive téměř devět let. Podle názoru soudu zdravé dítě tohoto věku je již schopno se i bez dohledu jiné osoby samo najíst takovým způsobem, aby při konzumaci stravy s použitím příboru – lžící nevyjímaje – nemělo potřebu jídlo brát přímo

do rukou a takto si jej vkládat do úst, jak to měl v době posuzování svého zdravotního stavu tendenci činit žalobce. Soud je rovněž přesvědčen, že zdravé dítě ve věku blízkém věku žalobce je schopno stravu konzumovat takovým způsobem, aby nebylo zpravidla od jídla znečištěné. Nelze totiž odhlédnout o toho, že zdravé děti tohoto věku v drtivé většině případů již plní povinnou školní docházku, přičemž se řada z nich stravuje i ve školních jídelnách. Lze si přitom jen stěží představit, že by tyto děti prováděly konzumaci stravy takovým způsobem jako žalobce.

52. Soudu proto není zřejmé, jak mohla posudková komise ve svém posudku, aniž by se v něm s výše uvedenými skutečnostmi, jež plynou ze zprávy MUDr. Š., místního šetření a jež žalobce namítal i v odvolání, jakkoliv vypořádala, ohledně zvládání této životní potřeby, v případě žalobce uzavřít, že základní životní potřebu stravování tento zvládá „*v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení*.“ Bez toho ovšem k odůvodněnému a logicky přijatelnému závěru, že je žalobce schopen zvládat uvedenou základní životní potřebu dospět nelze.
53. Tím, že posudková komise zcela opomněla tyto skutečnosti vzít v potaz, se totiž vůbec nevěnovala otázce, jaké úrovně dosahuje rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat žalobci při provádění dílčí aktivity konzumace stravy v obvyklém denním režimu, jež je nepominutelnou součástí základní životní potřeby stravování. V důsledku toho ovšem z posudku nelze zjistit, zda její úroveň skutečně není o tolik vyšší, aby ji nebylo možno již považovat za péči mimořádnou a že se tedy skutečně zásadně neliší od péče, kterou by bylo třeba věnovat zdravému dítěti žalobcova věku. V žalobcově případě to platí tím spíše, že posudková komise neopomněla v posudku rekapitulovat i tu část psychologického nálezu ze zprávy Mgr. N., dle níž rozumová úroveň žalobce odpovídá dolní hranici těžké duševní abnormality, při mentálním věku necelých tří let, stejně jako v něm neopomněla uvést, že žalobce navštěvuje první třídu speciální školy, ve škole využívá podporu asistentky a má stanoven individuální vzdělávací plán. Na základě jaké v posudku nezachycené úvahy posudková komise usoudila, že žalobce – mentálně tříleté dítě, tedy dítě, je-li zdravé, obvykle navštěvující mateřskou školu, – zvládá konzumaci stravy přibližně na stejné úrovni jako zdravé dítě osmi až devítileté, které chodí do školy základní nikoliv do školy speciální, ovšem z posudku také dovodit nelze.
54. Z judikatury citované výše v odůvodnění tohoto rozsudku přitom plyne jednoznačný závěr, že povinností posudkové komise a následně žalovaného je posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze všechny dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky. K tomu však žalobcově případě ve vztahu k dílčí aktivitě konzumace stravy v obvyklém denním režimu, kterou také má být schopna osoba, u níž lze hovořit o zvládnutí základní životní potřeby stravování, zvládat požadovaným způsobem, nedošlo. V tomto ohledu tedy posudek komise požadavek úplnosti a přesvědčivosti nesplňuje a napadené rozhodnutí, které z jeho obsahu vychází, tak nemůže obstát.
55. Za nedostatečné soud považuje posouzení zvládání základní životní potřeby stravování i proto, že se posudková komise ve svém posudku dostatečně nezabýval tím, zda je žalobce schopen na odpovídající úrovni bez vynaložení mimořádné péče zvládat nejen dietní, ale i běžný stravovací režim, což je podstatou zbývajících částí jeho výše uvedené námítky. Schopnost dodržovat běžný stravovací režim je totiž podle názoru soudu jednoznačnou součástí dílčí aktivity konzumace stravy v obvyklém denním režimu (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 5. 2024, č. j. 33 Ad 5/2023-50, body 71 až 75).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

56. Není sporu o tom, že žalobce zvláštní dietní režim stanovený nemá. To je také v posudku spolu s tím, že žalobce „*stravu konzumuje v běžném denním režimu*“ konstatováno. Ostatně ani žalobce tuto skutečnost nijak nerozporuje. Žalobce pouze tvrdí, že je v jeho případě nezbytné, aby ve spojení s naplňováním této základní životní potřeby byl podrobován ve srovnání se zdravými dětmi svého věku zvýšenému dohledu, protože má sklony k přejídání a konzumaci nezdravých potravin. Není také sporu o tom, že i tato žalobcová tvrzení mají oporu ve zprávách MUDr. Š. a Mgr. N., na jejichž příslušné části – jež soud také neopomněl zmínit v úvodu odůvodnění tohoto rozsudku – se žalobce odvolával v podané žalobě, a jsou v souladu i se záznamem o místním šetení.
57. Soud tedy se žalobcem – a to ve shodě s názory vyslovenými v rozsudcích Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2022, č. j. 19 Ad 13/2022-50, body 8, 9, 20, 21, a ze dne 31. 5. 2023, č. j. 19 Ad 1/2023-45, body 2, 8, 9, 26, č. j. 19 Ad 10/2023-60, body 10 a 21 – souhlasí, že při posuzování nároku na příspěvek na péči je namístě přihlížet i k tomu, zda je u posuzované osoby provádět v porovnání s osobou bez zdravotního omezení zvýšený dohled nad množstvím a kvalitou zkonsumované stravy, byť nemá předepsanou žádnou zvláštní dietu.
58. Je nepochybné, že z obsahu žalobcem předložených zpráv MUDr. Š. a Mgr. N. vyplývá, že žalobce má tendenci k přejídání a upřednostňování nezdravých potravin. Přesto se však otázkou, zda je z tohoto důvodu nutno na žalobce při konzumaci stravy dohlížet ve větším rozsahu než na jeho vrstevníky, kteří žádným zdravotním omezením zatíženi nejsou, posudková komise – vyjma strohého konstatování že žalobce „*stravu konzumuje v běžném denním režimu*“ – nijak nezabývala. Z posudku tudíž logicky nelze zjistit, jak intenzivní dohled je nutno nad žalobcem v rámci běžného stravovacího režimu provádět v porovnání se zdravými dětmi ve věku osm až devět let. V takovém případě ovšem také nelze z posudku získat ani žádnou informaci, na jejímž základě by bylo lze usoudit, že tento dohled nepřesahuje ve srovnání s jeho zdravými vrstevníky úroveň dohledu v takové míře, že by se mohlo jednat o míru mimořádnou a dílčí aktivitu konzumace stravy lze v žalobcově případě skutečně s přihlédnutím k jeho věku považovat za zvládnutou.
59. To ovšem znamená, že i v tomto ohledu je posouzení žalobcovy schopnosti zvládat tuto dílčí aktivitu v rámci posuzování zvládnutí základní životní potřeby stravování ze strany posudkové komise nedostatečné. Také z tohoto důvodu posudek komise v případě závěru o zvládnutí této základní životní potřeby požadavek úplnosti a přesvědčivosti nesplňuje a napadené rozhodnutí, které z jeho obsahu vychází, tudíž i proto nemůže obstát.
60. Závěr ohledně zvládnutí potřeby výkon fyziologické potřeby, s nímž žalobce také nesouhlasí, je – ve shodě s tím, co žalobce uváděl v podané žalobě – v posudku odůvodněn tím, že „*nezletilý posuzovaný je schopen včas vyhledat WC, vykonat potřebu a provést následnou očistu. Nemá popisovanou inkontinenci, nepoužívá žádné inkontinenční pomůcky. Zvládá tuto ZŽP v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení.*“
61. Nepřesvědčivost tohoto závěru podle žalobce spočívá v tom, že se posudková komise nevypořádala se zjištěním ze sociálního šetření, že žalobce není schopen po vykonání fyziologické potřeby samostatně provést očistu, což potvrzují i zprávy MUDr. Š. a Mgr. N.
62. V případě posudkového závěru o zvládnutí této základní životní potřeby platí, co již soud uvedl výše k přesvědčivosti posudku ve vztahu k v něm vyslovenému závěru o zvládnutí základní životní potřeby stravování.

63. Ze zprávy MUDr. Š. i Mgr. N. nepochybně plyne, jak žalobce opět argumentoval v podané žalobě a soud rekapituloval v úvodu odůvodnění tohoto rozsudku, že žalobce se při vykonávání této životní potřeby neobejde bez asistence, a to především při provádění následné očisty. Taktéž ze záznamu o místním šetření je patrné, že v jeho průběhu bylo zjištěno, že matka žalobce po vykonání potřeby očistí, musí mu říci, aby spláchl a poté provedl následnou hygienu. Není přitom žádných pochyb o tom, že tuto základní životní potřebu lze považovat za zvládnutou pouze v případě, že je posuzovaná osoba schopna zvládat i provedení očisty poté, co se vyprázdní.
64. Zda a proč skutečnost, že žalobce tuto dílčí aktivitu bez dopomoci nezvládá, není vzhledem k jeho věku na překážku závěru, že lze v jeho případě mít základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby za zvládnutou, však z pouhého lakonického konstatování, že ji žalobce zvládá „*v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení*“, jímž je tato otázka vypořádána v posudku, zjistit nelze.
65. Soudu proto nezbyvá než znovu připomenout, že dle psychologického nálezu obsaženého ve zprávě Mgr. N. a rekapitulaného v posudku posudkové komise odpovídá žalobcova rozumová úroveň dolní hranici těžké duševní abnormality, při mentálním věku necelých tří let. To však přesto dle posudkové komise není na překážku tomu, aby bylo možno bez jakékoliv další úvahy uzavřít, že žalobce je schopen, byť z podkladů ve spise i samotného obsahu posudku se podávají skutečnosti, které tomu nenasvědčují, po vykonání fyziologické potřeby provést v podstatě stejně jako kterýkoli jeho vrstevník nezatížený zdravotním handicapem.
66. Soud proto může opět jen konstatovat, že si lze jen stěží představit, že zdravé děti ve věku žalobce, které již v převážné většině případů plní povinnou školní docházku, nejsou stejně jako žalobce schopny zvládnout po vykonání fyziologické potřeby následnou očistu bez dopomoci. Tedy jinak řečeno, že v případě, že ji vykonají mimo domov, kupříkladu ve škole, musí jim nějaká zde přítomná osoba při očištění asistovat. Z uvedenými skutečnostmi se ovšem posudková komise ve svém posudku vůbec nezabývala.
67. Jestliže posudková komise zcela opomněla tyto skutečnosti vzít v úvahu, pak se ovšem vůbec nevypořádala s otázkou, jaké úrovně dosahuje rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat žalobci při provádění dílčí aktivity provádění očisty, jež je nesporně součástí základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby. V důsledku toho ovšem z posudku nelze zjistit, zda její úroveň skutečně není o tolik vyšší, aby ji nebylo možno již považovat za péči mimořádnou a že se tedy skutečně zásadně neliší od péče, kterou by bylo třeba věnovat zdravému dítěti žalobcova věku.
68. Jak již soud uvedl výše, povinností posudkové komise a následně žalovaného je posoudit zvládnutí příslušné životní potřeby skrze všechny dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky. K tomu však v žalobcově případě ve vztahu k dílčí aktivitě provádění očisty, kterou také musí být schopna osoba, u níž lze vyslovit závěr o zvládnutí základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, odpovídajícím způsobem zvládat, nedošlo. Ani v tomto ohledu tedy posudek posudkové komise požadavek úplnosti a přesvědčivosti nesplňuje a napadené rozhodnutí, které z jeho obsahu vychází, tak i proto nemůže obstát.
69. Ke zvládání životní potřeby péče o zdraví, jež žalobce rovněž sporuje, je v posudku – jak opět žalobce neopomněl zmínit v žalobě – uvedeno: „*S ohledem k věku není posuzovaný schopen samostatně pečovat o své zdraví, stejně jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení,*

léky žádné neužívá, není prováděna mimořádná péče ve smyslu pravidelné RHC, ergoterapie, nepoužívá speciální kompenzační pomůcky, není pečováno o patologické procesy na kůži. Logopedie probíhá ve škole v rámci vyučování. Zvládá tuto ZŽP v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení.“

70. Žalobce v této souvislosti zpochybňoval přesvědčivost posudku, protože z něho nevyplývá, na základě čeho posudková komise dospěla k závěru, že žalobce doma neprovádí žádná logopedická cvičení.
71. Soud musí především konstatovat, že takový argument žalobce neuplatnil nejen v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí ale ani v průběhu celého řízení před správními orgány. Žalobce mimo to, že se odvolal proti prvostupňovému rozhodnutí zůstal v řízení nečinný, nevyužil ani možnosti vyjádřit se k pokladům rozhodnutí, ač o ní byl opakovaně informován (vyrozuměním úřadu práce ze dne 17. 7. 2023, č. j. 93136/2023/MOS, sp. zn. UP/28256/2018/SS, a vyrozuměním žalovaného ze dne 29. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/25416-916, sp. zn. SZ/MPSV-2023/190326-916). Tato skutečnost samozřejmě nebrání žalobci tom, aby tuto argumentaci uplatnil v žalobě (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62, publ. pod č. 1742/2009 Sb. NSS). Na druhou stranu však je potřeba mít na paměti, že byl-li účastník správního řízení zcela pasivní, nelze očekávat, že se správní orgány budou podrobně z vlastní iniciativy zabývat všemi myslitelnými aspekty projednávané věci, které z jimi shromážděných podkladů nevyplývají. Nelze jim proto ani vytýkat, že se podrobně nezabývaly skutečnostmi, které nebyly v průběhu správního řízení nikterak zpochybněny, a nečinily ohledně nich další dokazování (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2021, č. j. 3 As 367/2019-39, bod 17).
72. Z podkladů, z nichž posudková komise vycházela, přitom nevyplývá, že by žalobce doma cvičení na zlepšení řeči prováděl. Ze záznamu o sociálním šetření ze dne 9. 5. 2023 lze ve vztahu k základní životní potřebě péče o zdraví zjistit, že žalobce neužívá žádnou medikaci, nemá stanovenou zvláštní péči a dochází na psychiatrii. Ani ze zpráv MUDr. Š. a Mgr. N. či jiných podkladů obsažených ve správním spise neplyne, a žalobce opak ani netvrdí, že by žalobce taková cvičení doma prováděl.
73. Za takového stavu věcí ovšem nebyl dán žádný důvod k tomu, aby se posudková komise tím, zda žalobce logopedická cvičení provádí i doma a zda tato skutečnost může mít vliv na zvládání základní životní potřeby péče o zdraví, zabývala a v posudku se k ní explicitně vyjadřovala.
74. Soud tedy uzavírá, že žalobci se jím uplatněnou žalobní námitkou nepodařilo zpochybnit závěr posudkové komise ohledně zvládání základní životní potřeby péče o zdraví z jeho strany. Ve způsobu, jakým posudková komise přistoupila k posouzení této otázky tak soud neshledává žádné nedostatky a její závěry považuje v tomto směru i za dostatečně odůvodněné. Soud tak shledal posudek v tomto směru přesvědčivým, úplným, bezrozporným a objektivním. Závěru posudkové komise a následně žalovaného, že žalobce je schopen zvládnout základní životní potřebu péče o zdraví, nemá proto soud důvod cokoliv vytýkat.
75. Na základě výše uvedeného tedy soud uzavírá, že dospěl k závěru, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, neměl dostatečnou odporu ve správním spisu, neboť posudek vypracovaný posudkovou komisí, z něhož žalovaný vycházel, nenaplnoval ve všech ohledech požadavky přesvědčivosti a úplnosti. V důsledku toho také z

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

napadeného rozhodnutí nelze v rozporu s § 68 odst. 3 větou první správního řádu, jež stanoví, že v odůvodnění rozhodnutí se uvedou důvody jeho výroku nebo výroků, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí, zjistit, jak žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nezvládá pouze pět základních životních potřeb. Žalovaný totiž v napadeném rozhodnutí toliko formálně převzal závěry posudkové komise obsažené jejím posudku. Ten však pro takový závěr není dostatečným podkladem, jelikož není úplný a přesvědčivý. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné. Zároveň z důvodu nepřesvědčivosti a neúplnosti posudku posudkové komise, nebylo rozhodnutí žalovaného založeno v rozporu s § 3 správního řádu na řádně zjištěném skutkovém stavu.

76. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že žalobu shledal důvodnou a napadené rozhodnutí výrokem I. tohoto rozsudku podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek odůvodnění a v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu nemajícím dostatečnou odporu ve správním spisu, zrušil. Soud současně v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. V navazujícím řízení pak bude na žalovaném, aby odstranil vadu řízení spočívající v neúplnosti a nepřesvědčivosti posudku, z něhož při svém rozhodování vycházel, a s pomocí posudkové komise znovu a důsledně posoudil zdravotní stav žalobce. Teprve na základě nových závěrů posudkové komise bude moci žalovaný vydat rozhodnutí, které bude odpovídat shora konstatovaným požadavkům právních předpisů a judikatury.
77. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto má proti žalovanému právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Své náklady však žalobce před vyhlášením rozhodnutí ve věci nevyčísil a z obsahu soudního spisu žádné důvodně vynaložené žalobcovy náklady nevyplývají. Soud proto výrokem II. tohoto rozsudku nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 21. července 2025

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.